

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૫૮૬૨/૨૦૧૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી સંદીપ એન. ભટ્ટ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

દેવરે સોનાલી શાલિગ્રામ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર વતી વકીલ શ્રી કે. બી. પુજારા

પ્રતિવાદી નંબર ૧ અને ૨ – રાજ્ય સત્તાવાળાઓ વતી શ્રી હેનિલ એમ. શાહ,
એ. જી. પી.

પ્રતિવાદી નંબર ૩ – વડોદરા નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ વતી શ્રી નીલેશ
એ. પંડ્યા (પજ્જલ)

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમુર્તીશ્રી સંદીપ એન. ભટ્ટ

તારીખ:૦૮/૧૦/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧.૧ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગની મહિલા ઉમેદવાર હોવાની
અને પીટીસી (સામાન્ય પ્રવાહ) ની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતી અરજદારે
ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ નીચેની મુખ્ય પ્રાર્થનાઓ સાથે આ
અરજી કરી છે.

"૧૩. તેથી અરજદાર નમ્રતાપૂર્વક પ્રાર્થના કરે છે કે ન્યાયમુર્તીશ્રીઓ

પરમાદેશની અથવા પરમાદેશના સ્વરૂપની રીટ અને/અથવા અન્ય

કોઈ યોગ્ય રીટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરવા કૃપા કરે :-

(એ) સામાવાળાઓને અને ખાસ કરીને સામાવાળા નં. ૩ ને મરાઠી માધ્યમના વિધાસહાયક તરીકે અરજદારને તુરંત નિમણૂક આપવા નિર્દેશ આપવો જેના માટે સામાવાળા નં. ૩ એ એનેક્ષર-એ મુજબ તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૦૯ ની જાહેરાત દ્વારા ૩ (ત્રણ) ખાલી જગ્યાઓ નોટિફાઇ કરી છે, પરંતુ અરજદાર એકમાત્ર ઉપલબ્ધ ઉમેદવાર છે;

(બી) ભૂતકાળમાં પીટીસી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) ની કોઈ ભરતી થઈ ન હોવા છતાં અને તેથી તેનો કોઈ બેકલોગ હોઈ શકે નહીં તેમ છતાં, એનેક્ષર-એ મુજબ તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૦૯ ની જાહેરાતમાં મરાઠી માધ્યમના વિધાસહાયકોની ૨ (બે) ખાલી જગ્યાઓને પીટીસી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) ની બેકલોગ જગ્યાઓ તરીકે દર્શાવવાની સામાવાળા નં. ૩ ની ગેરકાયદેસર કાર્યવાહીને રદ અને બાતલ કરવી;

(સી) આ અરજીની સુનાવણી અને આખરી નિકાલ પેર્લિંગ હોય ત્યાં સુધી, સામાવાળા નં. ૩ ને મરાઠી માધ્યમના વિધાસહાયક તરીકે અરજદારને તુરંત નિમણૂક આપવા નિર્દેશ કરવા કૃપા કરે જેના માટે સામાવાળા નં. ૩ એ એનેક્ષર-એ મુજબ તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૦૯ ની જાહેરાત દ્વારા ૩ (ત્રણ) ખાલી જગ્યાઓ નોટિફાઇ કરી છે, પરંતુ અરજદાર એકમાત્ર ઉપલબ્ધ ઉમેદવાર છે."

૧.૨ એ નોંધવામાં આવે છે કે શરૂઆતમાં, આ કોર્ટની કોઓર્ડિનેટ બેંચે, તારીખ ૨૩.૦૬.૨૦૧૦ ના હુકમથી, નીચે મુજબનો વચગાળાનો હુકમ પસાર કર્યો હતો.

"પૂરતી તક આપવા છતાં, જવાબ ફાઇલ કરવામાં આવ્યો નથી. તેથી રૂલ. પેરા ૧૩[સી] ના સંદર્ભમાં વચગાળાની દાદ.

સામાવાળા માટે જવાબ ફાઇલ કરવાનું અને ત્યારબાદ અરજીની ઝડપી સુનાવણી માટે રજૂઆત કરવાનું ખુલ્લું રહેશે."

૧.૩ ઉપરોક્ત વચગાળાના હુકમને સામાવાળા નં. ૩ સમિતિ દ્વારા આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ ૨૦૧૧ ની લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૨૬૪ ફાઇલ કરીને પડકારવામાં આવ્યો હતો, જેમાં આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચે, તારીખ ૨૪.૦૮.૨૦૧૧ ના હુકમથી, અપીલ મંજૂર કરી હતી અને એવું અવલોકન કરીને સદર વચગાળાનો હુકમ રદ કર્યો હતો કે, વચગાળાની દાદના ભાગરૂપે, આખરી દાદ આપી શકાય નહીં અને બાબત વિદ્વાન સિંગલ જજને પરત મોકલવામાં આવી હતી.

૨. વિદ્વાન વકીલશ્રીને સાંભળવામાં આવ્યા.

૩.૧ અરજદાર માટેના વિદ્વાન વકીલશ્રી શ્રી કે.બી. પૂજારાએ રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળાઓની, ખાસ કરીને સામાવાળા નં. ૩ ની કાર્યવાહી સ્પષ્ટપણે ગેરકાયદેસર અને મનસ્વી છે; અને આ વર્ષ સુધી, ભૂતકાળમાં પીટીસી (વિજ્ઞાન

પ્રવાહ) ની ક્યારેય કોઈ ભરતી થઈ નથી અને તેથી, કોઈપણ કેટેગરીના પીટીસી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) ના ઉમેદવારોનો કોઈ બેકલોગ નથી; અને જ્યારે સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરીની એક જગ્યાનો બેકલોગ હોવાનું સ્વીકારેલ છે, ત્યારે સામાવાળાઓ સદર બેકલોગ પીટીસી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) માં દર્શાવી શકે નહીં અને તેને પીટીસી (સામાન્ય પ્રવાહ) ના બેકલોગ તરીકે દર્શાવવો પડે, જેના માટે આ વર્ષ સુધી માત્ર ભરતી કરવામાં આવી છે; અને અરજદાર સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરીની એક બેકલોગ જગ્યા પર નિમણૂક મેળવવા માટે કાયદેસર રીતે હકદાર છે; અને અરજદાર એક મહિલા ઉમેદવાર છે અને સ્વીકાર્ય રીતે ૩૦% જગ્યાઓ મહિલા ઉમેદવારો દ્વારા ભરવી જરૂરી છે, તેથી પણ, અરજદાર નિમણૂક મેળવવા માટે હકદાર છે; અને જ્યારે જાહેરાતમાં નોટિફાઈ કરાયેલી ત્રણ ખાલી જગ્યાઓ સામે મરાઠી માધ્યમનો એક પણ ઉમેદવાર ઉપલબ્ધ ન હોય, ત્યારે સદર ત્રણ ખાલી જગ્યાઓ આપમેળે બિન-અનામત થઈ જાય છે અને તે સંજોગોમાં, અરજદાર એકમાત્ર ઉમેદવાર હોવાથી, નિમણૂક મેળવવા માટે હકદાર છે; અને અરજદાર મરાઠી માધ્યમના ઉમેદવાર તરીકે ખૂબ જ ઉપલબ્ધ હોય ત્યારે સામાવાળાઓ નોટિફાઈ કરાયેલી ખાલી જગ્યાઓને ભર્યા વિના છોડી શકે નહીં; અને અરજદારને નિમણૂક ન આપવાની સામાવાળાઓની આક્ષેપિત કાર્યવાહી રદ કરવાને પાત્ર છે; અને સામાવાળાઓને તુરંત અરજદારને મરાઠી માધ્યમના વિદ્યાસહાયક તરીકે

નિમણૂક આપવાનો નિર્દેશ કરવો જરૂરી છે. તેમણે સબમિટ કર્યું કે આ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે.

૩.૨ પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, તેમણે આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચના નીચેના કેસોના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો :- (૧) સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૯૪૩ ની ૨૦૦૮ માં તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૦૮ ના રોજ નોંધાયેલ પાટીલ સંદીપ રમેશ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, (૨) સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૪૦૭૮ ની ૨૦૦૮ માં તારીખ ૦૫.૧૨.૨૦૦૮ ના રોજ નોંધાયેલ છીપા રૂબીનાબાનુ મોહમ્મદ ઇકબાલ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને (૩) સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૩૬૪૭ ની ૨૦૧૦ માં તારીખ ૨૫.૦૩.૨૦૧૦ ના રોજ નોંધાયેલ સૈયદ મહેજબીન મોહમ્મદ રઝાઉલહક વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય (સિંગલ જજ).

૪.૧ આની વિરુદ્ધમાં, સામાવાળા નં. ૩ મ્યુનિસિપલ સ્કૂલ બોર્ડ માટેના વિદ્વાન વકીલશ્રી શ્રી નીલેશ પંડ્યાએ આ અરજીનો સખત વિરોધ કર્યો છે. તેમણે સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા ફાઇલ કરાયેલા જવાબી વધારાના સોગંદનામા તરફ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું છે અને સબમિટ કર્યું છે કે પ્રશ્નવાળી જાહેરાત પોતે જ દર્શાવે છે કે મરાઠી માધ્યમ માટે ત્રણ ખાલી જગ્યાઓ છે અને ત્રણમાંથી, બે ખાલી જગ્યાઓ પીટીસી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) ના ઉમેદવારો માટે ભરવાની જરૂર છે અને આ બે ખાલી જગ્યાઓમાંથી, એક અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવારો માટે અનામત છે અને એક સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના ઉમેદવાર માટે

અનામત છે, અને ત્રીજી જગ્યા અનુસૂચિત જનજાતિ કેટેગરી માટે પીટીસી (સામાન્ય પ્રવાહ) માટે છે. તેમણે સબમિટ કર્યું છે કે અરજદાર પીટીસી (સામાન્ય પ્રવાહ) ની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવે છે અને સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરીની છે, તેથી, સ્પષ્ટપણે અરજદાર જાહેરાત મુજબ ઉમેદવારી નોંધાવવા હકદાર નથી; અને અરજદાર જાહેરાત મુજબ પીટીસી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) માટે લાયકાત ધરાવતી ન હોવાથી, તેને ઇન્ટરવ્યુ માટે બોલાવવામાં આવી ન હતી; અને તેણે તમામ મૂળ પ્રમાણપત્રો પહેલેથી જ પાછા લઈ લીધા છે, કારણ કે અરજદાર સદર હકીકત વિશે સારી રીતે જાણતી હતી; અને સ્કૂલે કોઈ પીટીસી (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) ના ઉમેદવારની નિમણૂક કરી નથી અને તેથી, કોઈ બેકલોગ જગ્યા નથી, પરંતુ સદર જગ્યાના સંબંધમાં, એવું સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે સદર જગ્યા અનામત તરીકે ખાલી છે; અને વર્ષ ૨૦૦૯ પછી, મરાઠી સ્કૂલ માટે, ધોરણ ૧ થી ૫ માટે કોઈ વિદ્યાર્થીઓ ઉપલબ્ધ નથી; અને આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્ષ ૨૦૦૯-૧૦ થી, મરાઠી માધ્યમની સ્કૂલ ચાલુ છે; અને કુલ મળીને, ધોરણ ૧ થી ૫ માં, કુલ ૬૪૯ વિદ્યાર્થીઓ હતા, જેઓ મરાઠી ભાષા માટે જોડાયા હતા; અને સમય વિતવાની સાથે, સદર ધોરણોમાં વિદ્યાર્થીઓ ઘટ્યા છે અને વર્ષ ૨૦૧૯-૨૦ ના સંબંધમાં, માત્ર એક જ સ્કૂલ ઉપલબ્ધ છે અને માંડ ૧૭ વિદ્યાર્થીઓ ઉપલબ્ધ હતા; અને દર વર્ષે, વિદ્યાર્થીઓના પ્રવેશમાં ઘટાડો થાય છે અને તેથી, સ્કૂલ બોર્ડે, તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૧૮ ના પોતાના ઠરાવ દ્વારા, ધોરણ ૧ બંધ કર્યું છે;

અને સરકારે પ્રશ્નવાળી જગ્યા પર પહેલેથી જ મનાઈ ફરમાવી દીધી છે; અને મરાઠી પ્રવાહ માટેના પ્રવેશમાં ઘટાડો થયો હોવાથી અને જ્યાં સુધી મરાઠી સ્કૂલનો સંબંધ છે, મરાઠી સ્કૂલમાં કોઈએ પ્રવેશ લીધો નથી; અને તેથી, છેલ્લા ચાર વર્ષથી, કોઈ મરાઠી સ્કૂલ કામ કરી રહી નથી; અને આને ધ્યાનમાં રાખીને, મરાઠી માધ્યમના શિક્ષકની જરૂર નથી; અને સંજોગોમાં, છેલ્લા ચાર વર્ષથી મરાઠી સ્કૂલ બંધ છે; અને હાલના કેસમાં, ૨૦૦૮ ની જાહેરાત સંબંધે, ભરતી માટે મંજૂર કરાયેલી વધારાની જગ્યાના કારણે તે ખાલી છે અને પછી, તેને ૨૦૦૮ ની જાહેરાતમાં આગળ ખેંચવામાં આવી છે; અને તેથી, કોઈપણ સંજોગોમાં, અનુસૂચિત જનજાતિ અને અનુસૂચિત જાતિ માટે આ માત્ર પહેલો પ્રયાસ છે અને કોઈપણ સંજોગોમાં, રાજ્ય સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલી માર્ગદર્શિકા મુજબ તેણે ત્રણ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા નથી; અને સામાવાળાને આવી જગ્યાઓને સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરીમાં અને/અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલી માર્ગદર્શિકા મુજબની કેટેગરીમાં રૂપાંતરિત કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી. એવું સબમિટ કરવામાં આવે છે કે આ અરજી ડિસ્મિસ કરવામાં આવે.

૪.૨ પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, તેમણે (૨૦૦૮) ૪ એસસીસી ૫૫૫ માં રિપોર્ટ થયેલ મોહમ્મદ સોહરાબ ખાન વિરુદ્ધ અલીગઢ મુસ્લિમ યુનિવર્સિટીના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.

પ.૧ સામાવાળા રાજ્ય સત્તાધિકારીઓ માટેના વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી હેનિલ એમ. શાહે પણ આ અરજીનો સખત વિરોધ કર્યો છે. તેમણે સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા ફાઈલ કરાયેલા જવાબી સોગંદનામા તરફ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું છે અને સબમિટ કર્યું છે કે સામાન્ય વહીવટ વિભાગના તારીખ ૦૫.૦૭.૧૯૮૯ ના ઠરાવ, ખાસ કરીને સદર ઠરાવના કલોઝ ૩(૧) મુજબ અનુસૂચિત જનજાતિ / અનુસૂચિત જાતિ માટે અનામત રાખવામાં આવેલી બેઠકોને બિન-અનામત કરી શકાય નહીં. તેમણે વધુમાં સબમિટ કર્યું છે કે પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામક દ્વારા જારી કરાયેલા તારીખ ૨૭.૦૮.૨૦૧૯ ના પરિપત્ર મુજબ, ઉપલબ્ધ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને વિદ્યાસહાયકની નિમણૂક અંગેનું પ્રમાણ નક્કી કરવામાં આવ્યું છે; અને સદર પરિપત્રને ધ્યાનમાં લેતાં, એકમાત્ર કાર્યરત મરાઠી માધ્યમની સ્કૂલમાં વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ૧૭ છે, જેની સામે માત્ર ૨ વિદ્યાસહાયકોની નિમણૂક કરવાની પરવાનગી છે; અને સદર બે જગ્યાઓ આજની તારીખે પહેલેથી જ ભરાયેલી છે; અને કોઈ ખાલી જગ્યાઓ અસ્તિત્વમાં નથી; અને વર્ષ ૨૦૦૯ પછી ધોરણ ૧ થી ૫ માં કોઈ ભરતી થઈ નથી. એવું સબમિટ કરવામાં આવે છે કે આ અરજી ડિસ્મિસ કરવામાં આવે.

પ.૨ પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, તેમણે નીચેના કેસોમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે: (૧) ૨૦૧૯ (૦) એઆઈજેઈએલ-એસસી ૬૪૫૪૮ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ઓફ દિલ્હી વિરુદ્ધ સુરેન્દર સિંહ અને

(ii) (૨૦૦૩) ૯ એસસીસી ૨૯૪ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ આર. રાજેશ્વરન.

૬. પ્રત્યુત્તરમાં, અરજદાર માટેના વિદ્વાન વકીલશ્રી શ્રી પૂજારાએ સબમિટ કર્યું હતું કે અન્યથા પણ, જ્યારે સ્વીકાર્ય રીતે, અનુસૂચિત જનજાતિ કેટેગરીના પીટીસી (સામાન્ય પ્રવાહ) ના કોઈ ઉમેદવાર ઉપલબ્ધ ન હોય, ત્યારે સદર ખાલી જગ્યા (૧૯૯૬) ૭ એસસીસી ૭૩ માં રિપોર્ટ થયેલ કે.એન. શ્રીનિવાસન વિરુદ્ધ ફ્લેગ ઓફિસર કમાર્ટિંગ ઇન ચીફના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ઠરાવ્યા મુજબ બિન-અનામતમાં રૂપાંતરિત થઈ જાય છે. તેમણે સબમિટ કર્યું હતું કે આ અરજી મંજૂર કરવામાં આવે.

૭. મેં સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલશ્રી દ્વારા કરવામાં આવેલી પરસ્પર રજૂઆતો પર વિચાર કર્યો છે. મેં જવાબી સોગંદનામા તેમજ પ્રત્યુત્તર સોગંદનામા સહિત રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજોની પરામર્શ કરી છે.

૮. ઉપરોક્ત પરથી, આ કોર્ટ સમક્ષ જે ચિત્ર ઉપસ્થિત થયું છે તે નીચે મુજબ છે :

૮.૧ તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૦૯ ની જાહેર જાહેરાતને અનુસરીને, અરજદારે મરાઠી માધ્યમના વિધાસહાયકની જગ્યા માટે અરજી કરી છે. અરજદાર મરાઠી માધ્યમમાં એચ.એસ.સી. પરીક્ષા તેમજ પીટીસી પરીક્ષાની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતી હતી. અરજદાર સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરીની એક મહિલા ઉમેદવાર છે.

૮.૨ હાલમાં, અરજદારની ઉંમર આશરે ૫૦ વર્ષની છે.

૮.૩ અરજદારે મરાઠી માધ્યમના વિદ્યાસહાયકની જગ્યા માટે અરજી કરી છે.

૮.૪ જાહેરાતમાં મરાઠી માધ્યમ માટે વિદ્યાસહાયકની કુલ ત્રણ જગ્યાઓ હતી.

૮.૫ પ્રશ્નવાળી જાહેરાતને જોતાં, તેમાં સ્પષ્ટપણે નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

વિશેષતાઓ	માધ્યમ	પોસ્ટ/ઓ	શ્રેણી
પી.ટી.સી. (એચ.એસ.સી. સામાન્ય પ્રવાહ)	મરાઠી	૦૧	એસ.ટી.
પી.ટી.સી. (એચ.એસ.સી. વિજ્ઞાન પ્રવાહ)	મરાઠી	૦૧	એસ.ટી.
પી.ટી.સી. (એચ.એસ.સી. વિજ્ઞાન પ્રવાહ)	મરાઠી	૦૧	એસ.ઈ.બી.સી.

આમ મરાઠી માધ્યમના વિદ્યાસહાયકોની ૩ જગ્યાઓ પૈકી અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવાર માટે પીટીસી (એચએસસી-સામાન્ય પ્રવાહ) શૈક્ષણિક લાયકાત સાથેની એક જગ્યા, અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવાર માટે પીટીસી (એચએસસી-વિજ્ઞાન પ્રવાહ) શૈક્ષણિક લાયકાત સાથેની એક જગ્યા અને સામાજિક અને આર્થિક રીતે પછાત વર્ગના ઉમેદવાર માટે પીટીસી

(એચએસસી-વિજ્ઞાન પ્રવાહ) શૈક્ષણિક લાયકાત સાથેની એક જગ્યા અનામત છે.

૮.૬ અવિવાદિત રીતે, અરજદાર સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરીની છે, જે પીટીસી (એચ.એસ.સી.-સામાન્ય પ્રવાહ) ની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવે છે. અરજદાર આ હકીકત વિશે સારી રીતે જાણકાર છે.

૮.૭ આ તબક્કે, અરજદારે કરેલી અરજીને અવલોકન કરવાની જરૂર છે, જે સામાવાળા સત્તાધિકારીઓ દ્વારા તેના જવાબ સાથે બિડાણ કરવામાં આવી છે. સદર અરજીમાં, અરજદારે વિશિષ્ટ રીતે ઉલ્લેખ કર્યો છે કે :- (૧) તેણે મરાઠી માધ્યમ માટે અરજી કરી છે, (૨) સામાન્ય પ્રવાહ અને (૩) સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરી. તેથી, ઉમેદવારી નોંધાવતી વખતે, અરજદાર એ હકીકત વિશે સારી રીતે જાણતી હતી કે તે સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરીની છે અને જાહેરાત સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ કેટેગરી માટે છે પરંતુ માત્ર પીટીસી (એચ.એસ.સી.-વિજ્ઞાન પ્રવાહ) માટે છે અને પીટીસી (એચ.એસ.સી.-સામાન્ય પ્રવાહ) માટે નથી જે લાયકાત તે ધરાવે છે.

૮.૮ ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદાર પ્રશ્નવાળી જગ્યા માટે જાહેરાતમાં દર્શાવ્યા મુજબની જરૂરી શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતી ન હોવાથી, સામાવાળા

સત્તાધિકારીઓએ અરજદારની ઉમેદવારી યોગ્ય રીતે રદ કરી છે અને ઈન્ટરવ્યુ માટે ન બોલાવીને યોગ્ય કર્યું છે.

૯. અરજદારની એ દલીલના સંબંધમાં કે, અરજદાર એક મહિલા ઉમેદવાર છે અને સ્વીકાર્ય રીતે ૩૦% જગ્યાઓ મહિલા ઉમેદવારો દ્વારા ભરવી જરૂરી છે, તેથી પણ, અરજદાર નિમણૂક મેળવવા માટે હકદાર છે તે બાબતનો સંબંધ છે, તેને પ્રથમ તો એ આધારે નકારવાની જરૂર છે કે અરજદાર જાહેરાતમાં નિર્ધારિત કર્યા મુજબની જરૂરી શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતી ન હોવાથી, અરજદારના કેસ પર વિચાર કરવાનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી અને બીજું, રાજ્ય સરકારના શિક્ષણ વિભાગે વર્ષ ૨૦૦૯-૧૦ માટે વિદ્યાસહાયક વિજ્ઞાન પ્રવાહની ભરતી માટેની ખાસ ઝુંબેશ સંબંધે તારીખ ૦૧.૦૬.૨૦૦૯ નો એક ઠરાવ પસાર કર્યો છે, જેના દ્વારા વિશિષ્ટ રીતે ઉદ્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે ૫૦% જગ્યાઓ **વિજ્ઞાન પ્રવાહ** સાથે ૧૨ મું પાસ અને પીટીસીની લાયકાત ધરાવતા ઉમેદવારોથી ભરવી જોઈએ. સદર ઠરાવ માત્ર વર્ષ ૨૦૦૯-૧૦ ના અમલીકરણ માટે હતો અને પ્રશ્નવાળી જાહેરાત વર્ષ ૨૦૦૯ ની હતી. સંજોગોમાં, વાસ્તવમાં, તે ૫૦% હોવું જોઈએ, પરંતુ સદર ઠરાવનો હેતુ એ હતો કે સદર ૫૦% જગ્યાઓ પીટીસી (**વિજ્ઞાન પ્રવાહ**) થી ભરવી જોઈએ. પુનરાવર્તનના ભોગે પણ, અરજદાર અવિવાદિત રીતે પીટીસી (સામાન્ય પ્રવાહ) ની લાયકાત ધરાવે છે.

૧૦. અરજદારની એ દલીલના સંબંધમાં કે જ્યારે જાહેરાતમાં નોટિફાઈ કરાયેલી ત્રણ ખાલી જગ્યાઓ સામે મરાઠી માધ્યમનો એક પણ ઉમેદવાર ઉપલબ્ધ ન

હોય, ત્યારે સદર ત્રણ ખાલી જગ્યાઓ આપમેળે બિન-અનામત (de-reserved) થઈ જાય છે અને તે સંજોગોમાં, અરજદાર એકમાત્ર ઉમેદવાર હોવાથી, નિમણૂક મેળવવા માટે હકદાર છે તે બાબતનો સંબંધ છે, સરકારની માર્ગદર્શિકા મુજબ, અનુસૂચિત જનજાતિની જગ્યા અન્ય કોઈ જગ્યાથી ભરી શકાય નહીં. જો અનુસૂચિત જનજાતિની જગ્યા માટે આવો કોઈ ઉમેદવાર ઉપલબ્ધ ન હોય, તો સામાવાળાઓ પાસે કોઈ નિમણૂક આપવાની અને સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગના સ્થાને સદર અનુસૂચિત જનજાતિની જગ્યા આગળ ખેંચવાની કોઈ સત્તા નથી. રાજ્ય સરકારની ચોક્કસ સૂચનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને કોઈ આપમેળે બિન-અનામત થતું નથી કે સીધી ભરતીમાં, અનુસૂચિત જનજાતિના કોઈ ઉમેદવાર ઉપલબ્ધ ન હોય, તો કોઈ પણ સંજોગોમાં આવી જગ્યા અન્ય કોઈ ઉમેદવારથી ભરવામાં આવશે નહીં, તેથી, સામાવાળાઓને પ્રશ્નવાળી જગ્યા આપમેળે બિન-અનામત કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી. સામાન્ય વહીવટ વિભાગે, તારીખ ૦૫.૦૭.૧૯૮૯ ના પોતાના ઠરાવ, ખાસ કરીને તેના ક્લોઝ-૩(૧) દ્વારા, વિશિષ્ટ રીતે મનાઈ ફરમાવી છે કે, સીધી ભરતીમાં, જ્યાં અનુસૂચિત જાતિ / અનુસૂચિત જનજાતિ માટે અનામત રાખવામાં આવેલી ખાલી જગ્યાઓ ખાલી જગ્યાઓ ભરવા માટે પૂરતી સંખ્યામાં ઉપલબ્ધ ન હોય, ત્યાં સુધી કે તે જાતિના પૂરતી સંખ્યામાં ઉમેદવારો ન હોય ત્યાં સુધી તે જાતિઓ સિવાયના ઉમેદવારોથી ખાલી જગ્યાઓ ભરવામાં આવશે નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, અનુસૂચિત જાતિ / અનુસૂચિત

જનજાતિ માટેની અનામત જગ્યાઓને 'બિન-અનામત' કરવાની મનાઈ છે. આ સૂચનાઓ ૧ લિ એપ્રિલ, ૧૯૮૯ થી વર્ગ ૧, ૨, ૩ અને ૪ માં ખાલી પડતી તમામ સીધી ભરતીની જગ્યાઓમાં અમલમાં મૂકવાની છે.

એ નોંધવામાં આવે છે કે પ્રશ્નવાળી જાહેરાત તારીખ ૨૨.૧૨.૨૦૦૮ ની હતી. તેથી, તારીખ ૦૫.૦૭.૧૯૮૯ નો ઠરાવ પ્રશ્નવાળી જાહેરાતને અને સામાવાળા સત્તાધિકારીઓને લાગુ પડે છે.

અરજદારના વિદ્વાન વકીલશ્રી દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ કે.એન. શ્રીનિવાસન (સુપ્રા) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતનો નિર્ણય રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકા / સૂચનાઓને ધ્યાનમાં લેતાં હાલના કેસની હકીકતોને સમર્થન આપતો નથી.

૧૧. અરજદાર દ્વારા ઉપસ્થિત કરાયેલ બેકલોગની દલીલના સંદર્ભમાં, એ નોંધવામાં આવે છે કે ૨૦૦૮ ની જાહેરાત સંબંધે, ભરતી માટે મંજૂર કરાયેલી વધારાની જગ્યાના કારણે તે ખાલી છે અને પછી, તેને ૨૦૦૮ ની જાહેરાતમાં આગળ ખેંચવામાં આવી છે. તેથી, કોઈપણ સંજોગોમાં, અનુસૂચિત જનજાતિ અને અનુસૂચિત જાતિ માટે આ પહેલો પ્રયાસ છે અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા તારીખ ૧૦.૦૬.૨૦૦૨ ના નોટિફિકેશન દ્વારા જારી કરાયેલી માર્ગદર્શિકા, ખાસ કરીને તેના પરિશિષ્ટ-૧ ના મુદા-૧૧ મુજબ, કોઈપણ સંજોગોમાં તેણે ત્રણ વર્ષ પૂર્ણ કર્યા નથી, જે કહે છે કે, સીધી ભરતીમાં બે કરતાં વધુ પ્રસંગોએ અને પ્રમોશનમાં

ત્રણ કરતાં વધુ પ્રસંગોએ લંબાવવામાં આવેલી અનામત બેઠકને બેકલોગ ગણવામાં આવશે' અને ત્યાં સુધી, તે બેઠકોને 'અછત' ગણવામાં આવશે.

આ તબક્કે, પ્રશ્નવાળી જાહેરાતને ફરીથી જોવાની જરૂર છે. સામાવાળાઓએ જાહેરાતમાં જ વિગતોમાં 'બેકલોગ/અછત' તરીકે વિશિષ્ટ રીતે ઉલ્લેખ કર્યો છે. તેથી, પ્રશ્નવાળી જગ્યાઓને 'અછત' ગણવામાં આવે છે અને અરજદાર દ્વારા દાવો કરાયા મુજબ 'બેકલોગ' તરીકે નહીં.

વધુમાં, વિજ્ઞાન પ્રવાહના સંબંધમાં, સ્કૂલે વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં નિમણૂક કરી નથી અને તેથી, કોઈ બેકલોગ જગ્યા નથી, પરંતુ સદર જગ્યાના સંબંધમાં, એવું સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે સદર જગ્યા 'અનામત' તરીકે ખાલી છે.

૧૨. વધુમાં, ઉપર નોંધ્યા મુજબ, આજની તારીખે અરજદારની ઉંમર આશરે ૫૦ વર્ષની છે. વધુમાં, જ્યાં સુધી મરાઠી સ્કૂલનો સંબંધ છે, મરાઠી પ્રવાહ માટેના પ્રવેશમાં ઘટાડો થયો છે અને જ્યાં સુધી મરાઠી સ્કૂલનો સંબંધ છે, કોઈએ મરાઠી સ્કૂલમાં પ્રવેશ લીધો નથી; અને છેલ્લા ચાર વર્ષથી, કોઈ મરાઠી સ્કૂલ કામ કરી રહી નથી; અને મરાઠી માધ્યમના શિક્ષકની જરૂર નથી; અને વર્ષ ૨૦૧૮-૨૦ માં, માત્ર એક જ સ્કૂલ ઉપલબ્ધ છે અને માંડ, ૧૭ વિદ્યાર્થીઓ ઉપલબ્ધ હતા અને તેથી, વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા મુજબ, બે જગ્યાઓ ફાળવવામાં આવી છે, જે પહેલેથી જ ભરાયેલી છે અને બે શિક્ષકો કામ કરી રહ્યા છે; અને તેથી સ્કૂલ બોર્ડે, તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૧૮ ના પોતાના ઠરાવ દ્વારા ધોરણ ૧ બંધ કર્યું છે. સંજોગોમાં, હાલની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવાની જરૂર નથી.

૧૪. અરજદારના વિદ્વાન વકીલશ્રી દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ આ કોર્ટની ડિવિઝન બેંચના નિર્ણયોમાં પ્રતિપાદિત કાયદા અંગે કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં, જોકે, હાલના કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતાં તે અરજદારને વધુ મદદરૂપ થઈ શકે નહીં. હાલનો કેસ આવી હકીકતો સાથેના આ નિર્ણયોના દાયરામાં આવતો નથી.

૧૫. ઉપરોક્તને ધ્યાનમાં રાખીને અને સંજોગોમાં, આ કોર્ટ જણાવાય છે કે સામાવાળા સત્તાધિકારીઓએ અરજદારની ઉમેદવારી યોગ્ય રીતે રદ કરી છે. આક્ષેપિત હુકમમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા અને મનસ્વીપણું નથી. આક્ષેપિત હુકમ વ્યાજબી અને યોગ્ય છે, તેથી, આ કોર્ટ તેમાં કોઈ દખલગીરી કરવા ઈચ્છતી નથી. તેથી, આ અરજી ડિસ્મિસ કરવાની જરૂર છે અને તદનુસાર ડિસ્મિસ કરવામાં આવે છે. રૂલ રદ કરવામાં આવે છે. વચગાળાની દાદ, જો કોઈ હોય તો, રદ થાય છે.

(સંદીપ એન. ભટ્ટ, ન્યાયમુર્તીશ્રી)

વિષય: વિદ્યાસહાયકની ભરતીમાં અનામત જગ્યાઓ માટેની નિયત શૈક્ષણિક લાયકાત તથા અનામત જગ્યા બિન-અનામત કરવાની હકદારી અંગેનો નિર્ણય

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા

ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.